

РЕШЕНИЕ

№ 42574

гр. София, 18.12.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 43 състав, в публично заседание на 26.11.2025 г. в следния състав:

при участието на секретаря Десислава В Симеонова и при участието на прокурора Милен Ютеров, като разгледа дело номер **4210** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203-207 от Административно-процесуалния кодекс (АПК) във връзка с чл. 284, ал. 1 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС).

Образувано е по искова молба на Р. Я. С., [ЕГН], чрез адв. Ю., САК, със съдебен адрес: [населено място], [улица], вх. Б, ет. 4, офис 12, с която са предявени обективно съединени искове срещу срещу Главна дирекция ГД "Изпълнение на наказанията" в Министерството на правосъдието за заплащане на обезщетение:

- В размер на 54 750 лева за претърпени неимуществени вреди от лошите условия в ЗОЗТ „К.“ в периода от м. 07. 2019 г. до м. 07. 2022 г., ведно със законната лихва върху тази сума от 01. 08. 2022 г. до окончателното плащане;

- В размер на 43 750 лева за претърпени неимуществени вреди от лошите условия в З. „К.“ в периода от 01. 08. 2022 г. до 22. 12. 2024 г., ведно със законната лихва от 23. 12. 2024 г. до окончателното плащане;

- В размер на 4 000 лева за вреди от незаконно задържане след изтърпяване на присъдата в периода от 22.12.2024 г. до 27.12.2024 г., ведно със законната лихва от 28.12. 2024 г. до окончателното плащане.

Ищецът твърди, че вредите се изразяват в преживяно унизително и недостойно третиране вследствие на противоправно бездействие на служители на дирекцията, изразяващо се в неосигуряване на нормална жилищна свободна площ, топла вода, условия за поддържане на лична хигиена, почистване, дезинфекция и ефективно

хигиенизиране на килиите, наличието на насекоми и други вредители в килиите, наличието на влага, недостатъчна като количество и качество храна, непредоставяне на облекло, липсата на столова, липсата на тоалетна с възможност за уединение, достатъчни условия за двигателна активност, достатъчно отопление и осветление и неподсигуряването на възможност за свободна телефонна кореспонденция с адвокат.

В съдебно заседание ищецът, редовно призован, явява се лично, представлява се от адв. Ю., който поддържа иска и моли съда да уважи исковата молба по изложените в същата съображения. Претендира адвокатско възнаграждение по реда на чл. 38, ал. 2, вр. с ал. 1, т. 2 от Закона за адвокатурата и заплатената държавна такса в размер на 10 лева.

Ответникът – ГД "Изпълнение на наказанията" в МП в едномесечния срок по чл.131 ГПК е депозирал отговор по предявената искова претенция, с който я оспорва като неоснователна и недоказана. Излага становище, че от твърденията в исковата молба не може да се направи извод за наличие на изпълнен фактически състав по чл.1, ал.1 ЗОДОВ, като излага подробни съображения в тази насока.

В съдебно заседание ответникът - ГД "Изпълнение на наказанията" в МП, редовно уведомен, представлява се от юрк. Д., която оспорва исковата молба и поддържа депозирания отговор на искова молба. Моли съда да отхвърли исковата претенция като неоснователна. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

Софийска градска прокуратура – редовно уведомена, представлява се от прокурор Ю., който дава заключение за основателност на предявените искове.

Административен съд – София-град намира за установено следното от фактическа страна:

Ищецът Р. Я. С. е постъпил в Затвора С. на 27.06.2019 г. Преведен е в ЗОЗТ „К.“ на 24.07.2019 г., като е бил разпределен в 9-та група, 4-то спално помещение. Във връзка с цялостното поведение на С., същият е поощряван четири пъти. Първоначално постановеният строг режим е заменен на общ от 19.03.2022 г. Прекатегоризиран е в открит тип от 07.07.2022 г. и е преведен в З. «К.» на 11.07.2022. Впоследствие общинският режим е заменен на лек от 12.05.2023 г.

В представената Докладна записка с рег. № 5934 от 18.06.2025 г., изготвена от инспектор СДВР в ЗОЗТ «К.» и приложението към нея се съдържат данни за лицата, които са били настанени в едно и също помещение с ищеща, като е конкретизирано № на спалното помещение, броя на настанените лица, площта и капацитета. Искването за минимална жилищна площ от 4 кв.м. е спазено. Максималният брой лишени от свобода, които са настанявани, съгласно разполагаемата жилищна площ на спалните помещения е съобразен с чл. 43, ал.3 от ЗИНЗС. Групата, в която е бил настанен ищещът се намира в старата част на ЗОЗТ „К.“, която е санирана през 2016 г., дограмата е ПВЦ, с 40% отваряемост. В помещенията има студена вода от 06.00 ч. до 24.00ч. Топлата вода се подава по график. Водата е годна за консумация. При наличието на аварии, администрацията на общинскието осигурява незабавно питейна вода, доставена от водоноски на „Софийска вода“ АД. За периодите, в които л.св. Р. С. Я. е пребивавал в ЗОЗТ „К.“ същият е получавал срещу подпис хигиенни материали – сапун и прах за пране. Уточнено е, че лишените от свобода в ЗОЗТ «К.» получават храна в готов вид, която се приготвя в затворническата кухня, въз основа на утвърдено седмично меню по утвърдени таблици от министъра на здравеопазването, министъра на правосъдието и министъра на финансите относно химическия и калориен състав на

храната. На територията на ЗОЗТ «К.» няма обособено помещение /столова/ за групов изхранване на лишените от свобода и затова храната се раздава на всеки лишен от свобода в присъствие на служител от надзорно охранителния състав и представител на органите на самоуправление на лишените от свобода. Задължително се проверява качеството и количеството на храната за всяко хранене от дежурен главен надзирател и лекар, завеждащ медицинската служба.

Изрично е посочено, че за периода, в който ищецът Р. С. е изтърпявал наказание в ЗОЗТ «К.» не е имал оплаквания от качеството и количеството на предлаганата храна.

В представена Докладна записка от домакина на ЗОЗТ «К.» е посочено, че ищецът е бил настанен в 4-то спално помещение на 9 група, която ползва помещения в старата част на общежитието. Посочена е площта на помещението – 33,64 кв. м. – 4-то спално с мокро помещение с площ 10,22 кв. м. Отразено е, че сградата е със сменена дограма през 2016 г. и външна изолация. Отоплението е на твърдо гориво с печки на дърва и въглища. На ищеща са били предоставени за ползване в помещението, в които е настаняван в ЗОЗТ «К.» - желязно легло тип «вишка», метален шкаф за съхранение на личния багаж и маса за хранене в помещението.

Посочено е, че до средата на 2020 г. студената вода е подавана по график, а след извършени ремонтни дейности е осигурена постоянно течаща студена вода за времето от 06,00 ч. до 24,00 ч. В периода 24,00 ч. до 06,00 ч. водата се спира, за да се напълни ползван резервоар. Топлата вода е осигурена по график, като от приложения е видно, че всяка група има достъп до топла вода в рамките на 6 часа дневно.

Към докладната записка са представени копия на Протоколи за извършени услуги от фирма «Фаворит» и «Кильри», както и 5 бр. докладни записи от В. А. за обезпаразитяване с препарат «А.».

За условията в ЗОЗТ „К.“ е разпитан свидетеля Н. Х. С., който дава показания, че около 2.5 години е бил заедно с ищеща в едно помещение. Описва помещението, че е с размери 4.5 м. на 5 м., при настанени в него средно 10-11 человека не е имало достатъчно място. В помещението е имало кухня, която е гледала към тоалетните и душовете. Не е имало възможност за уединение при къпане и ползване на тоалетна. Постоянно е имало дървеници и хлебарки, въпреки действията по дезинфекция, дезинсекция и дератизация. Нямало е столова, храната се е раздавала и консумирала в спалните помещения. През зимата отоплението е било на въглища. Осветлението е било на една слаба крушка. Като цяло свидетелства, че условията не са били нормални и човешки. Съдът кредитира показанията на свидетеля в частта, в която съответстват на останалите доказателства по делото като непосредствено възприети и обективни.

Относно условията в З. „К.“, в представена информация с писмо рег. № 6048 от 19.06.2025 г. и докладна записка от Р. Б.– ИСДВР в З. „К.“ е посочено, че в периода от 11.07.2022 г. до 27.12.2024 г. ищецът Р. С. е бил в Затворническо общежитие от открыт тип „К.“ към Затвора С.. Разпределен е в 1-ва група. От 25.07.2022 е настанен в [жилищен адрес] спално помещение № 6. От 27.10.2023 г. до 18.12.2023 г. е пребивавал в блок 1, ет.1, спално помещение № 4. Впоследствие от 19.12.2023 г. е настанен в блок 1, ет. 2, спално помещение № 5 до 27.12.2024 г. Посочени са лицата, които са настанявани в помещението заедно с ищеща.

Посочено е, че всички спални помещения в Общежитието са с еднаква жилищна площ от 17 кв. м., без в тях да се включва прилежащ санитарен възел, който е 3 кв. м. и

коридор в размер на 1.5 кв. м. Максималният капацитет на помещението е от четирима лишени от свобода, който съответства на броя на леглата, столовете и шкафчетата за съхраняване на лични вещи. Размерите на прозорците във всяко помещение са 300 см. x 140 см. с отварящо се крило за проветряване. Изрично е отбелязано, че всяко спално помещение има отделно обособен санитарен възел с постоянен достъп до течаща вода, както и че на всеки етаж в жилищните блокове е оборудвано по едно помещение за баня с душ и ел. бойлер, достъпът до което е свободен ежедневно за лишените от свобода за времето от 06,30 ч. до 23,00 ч. Отоплението в сградите се осигурява от локална парна централа, ползываща дизелово гориво. За дезинфекцията, дезинсекцията и дератизацията е отразено, че се извършват по график, изготвен от наетата от ГДИН фирма. Посочено е, че ищецът е посещавал медицинския център към общежитието, но в нито едно от посещенията му не са регистрирани оплаквания за ухапване от насекоми, респективно не е искал препарали за третиране от ухапвания. Приложени са Протоколи, удостоверяващи извършените услуги по дезинфекция, дератизация и дезинсекция. Посочено е, че затворническата кухня отговаря на всички санитарно-хигиенни условия.

Към исковата молба е представен Доклад на Националния превантивен механизъм, удостоверяващ резултатите от извършени проверки в периода 11.07. – 19.07.2019 г. в изпълнение на заповед на О. на Република България включително и в затворническите общежития при Затвора – С., в които е изтърпявал наказание ищецът Р. С.. Докладът не се отнася за процесния исков период, предвид на което не се кредитира от съда като доказателство по делото.

За условията в З. „К.“ е разпитан свидетеля С. А. Б., чийто показания съдът кредитира. Свидетелят посочва, че спалното помещение, в което е бил настанен ищеща е било добре поддържано и чисто, хигиената е била добра. Въпреки това, във всички спални помещения е имало хлебарки и дървеници. Извършвани са дезинфекция, дезинсекция и дератизация, но без резултат. През студения период парното е пускано за по един или два часа на обяд и за по три-четири часа вечер. На етажа има само една баня за 18 спални помещения. Дограмата на помещението е била сменена.

По отношение на искът за заплащане на обезщетение за надлежаване на присъдата от лишаване от свобода, съдът приема за установено, че с протокол от 16.12.2024 . по чнд № 7447/2024 г. на СГС Р. Я. С. е освободен условно предсрочно. Съдебният акт е влязъл в сила на 24.12.2024 г./почивен ден/. Изпратен е за изпълнение на първия работен ден след К. – 27.12.2024 г., когато лицето е освободено условно предсрочно с остатък от 7 месеца и 13 дни. Съдът счита, че ищецът е следвало да бъде освободен та 25.12.2024 г., а не на 27.12.2024г., тоест е задържан 2 дни след изтичане на срока на наложеното наказание лишаване от свобода.

Въз основа на установеното от фактическа страна, съдът направи следните правни изводи:

Ищецът е активно легитимиран да претендира обезщетение по реда на чл. 284, ал. 1, във връзка с чл. 3 от ЗИНЗС, поради което исковата претенция е допустима. Предявена е срещу надлежен ответник – Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ – юридическо лице на бюджетна издръжка, съгласно разпоредбата на чл. 12, ал. 2 от ЗИНЗС. Администрацията на затворническите общежития към затвора С., от чийто незаконосъобразни действия и бездействия се твърди да са причинени неимуществените вреди на ищеща, е част от административната структура на

ответника (чл. 12, ал. 3 от ЗИНЗС).

Разгледана по същество исковата претенция е частично основателна.

Предвиденото в разпоредбата на чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС компенсаторно средство за защита на лишени от свобода за причинени вреди от специализирани органи, отговарящи за изпълнение на наказанието, е приложимо за установени нарушения на чл. 3 от ЗИНЗС. Транспонираната в националното законодателство абсолютна забрана, въведена с чл. 3 от КЗПЧОС - за изтезания, или нечовешко, или унизително отношение, или наказание, включва и поставянето в неблагоприятни условия при изтърпяване на наказание лишаване от свобода. В решенията на ЕСПЧ непротиворечно се приема, че условията на задържането или отношението към лицата, настанени в места за лишаване от свобода, може да представлява не само унизително, но и нечовешко отношение или дори и двете, в зависимост от интензитета на страданието и/или унижението, изпитано от задържаното лице. Изброените в нормата на чл. 3, ал. 2 от ЗИНЗС неблагоприятни условия - „липса на достатъчна жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бедствия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство, или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност“ не лимитират възможните нарушения и позволяват да се претендират вреди и от други действия и/или бездействия на органите по изпълнение на наказанията. В случай, че се установи нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС, неимуществените вреди се предполагат до докаване на противното, на основание чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС.

Предпоставките за уважаване на исковите претенции са кумулативно наличие на:

1) нарушение на забраната по чл. 3 от ЗИНЗС – бездействие на специализирани органи по изпълнение на наказанията,

2) настъпили неимуществени вреди в правната сфера на ищеца в резултат на нарушението по чл. 3 от ЗИНЗС

3) пряка и непосредствена причинна връзка между установеното нарушение по чл. 3 от ЗИНЗС и настъпилия вредоносен резултат, чието обезщетение се претендира.

Фактическите основания на предявлените с исковата молба претенции са свързани с неблагоприятните условия, при които е бил принуден да живее ищецът в процесния период на изтърпяване на наказание „лишаване от свобода“, както следва:

1) В ЗОЗТ „К.“ – от 24.07.2019 до 10.07.2022 г.; 2) В ЗОЗТ „К.“ – от 11.07.2022 г. до 27.12.2024 г.

Съдът счита, че не се доказва нарушение на забраната по чл. 3 от ЗИНЗС за периода на настаняване на ищеца в ЗОЗТ „К.“ от 24. 07. 2019 г. до 10.07. 2022г., нито за периода на пребиваване в З. „К.“ от 11.07. 2022 г. до 27.12.2024 г. И в вмете затворнически общежития условията не се отклоняват от нормалните в такава значителна степен, че да се приеме, че водят до жестоко, нечовешко или унизително отношение. Преценката е в съвкупност, съгласно изискването на чл. 284, ал. 2 от ЗИНЗС. Не се доказва, че в ЗОЗТ „К.“ и в З. „К.“ не е имало а достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация

без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащищеност или малоценност. Помещенията, по данните в представените справки от администрацията на ответника са с необходимата площ за спазване на изискването на чл. 43, ал. 4 от ЗИНЗС. Помещението в ЗОЗТ „К.“ е било санирано с монтирана отваряема ПВЦ дограма. Осигурена е студена вода от 06.00 ч. до 24.00ч., а топла вода по график не по-малко от 6 часа на група в денонощие. За периодите, в които л.св. Р. С. Я. е пребивавал в ЗОЗТ „К.“ същият е получавал срещу подпись хигиенни материали – сапун и прах за пране. Представяна е храна по утвърдено седмично меню, съгласно утвърдени таблици от министъра на здравеопазването, министъра на правосъдието и министъра на финансите относно химическия и калориен състав на храната. В периода, в който ищецът Р. С. е изтърпявал наказание в ЗОЗТ «К.» не е имал оплаквания от качеството и количеството на предлаганата храна. Осигурено е било отопление, както и редовна дезинфекция, дезинсекция и дератизация. Няма регистрирани оплаквания в медицинската служба във връзка с ухапвания от дървеници. Действително, не се доказва действията по дезинфекция, дезинсекция и дератизация да са били напълно ефективни, но само наличието на вредители, въпреки предприетите действия, не може да се приеме за нечовешко и унизително отношение. Съвкупно преценени условията в ЗОЗТ „К.“ не са в нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС. Не се доказва бездействие на специализирани органи по изпълнение на наказанията в нарушение на забраната по чл. 3 от ЗИНЗС, нито причинени вреди на ищеща. Искът е неоснователен и недоказан и следва да бъде отхвърлен.

Неоснователна е и претенцията за обезщетение за нарушение на чл.3 от ЗИНЗС и за условията в З. „К.“. Не се доказва пренаселеност на помещението. Всички спални помещения в Общежитието са с жилищна площ от 17 кв. м., без в тях да се включва прилежащ санитарен възел, който е 3 кв. м. и коридор в размер на 1.5 кв.м. Размерите на прозорците във всяко помещение са 300 см. x 140 см. с отварящо се крило за проветряване. Всяко спално помещение има отделно обособен санитарен възел с постоянен достъп до течаща вода, както и че на всеки етаж в жилищните блокове е оборудвано по едно помещение за баня с душ и ел. бойлер, достъпът до което е свободен ежедневно за лишените от свобода за времето от 06,30 ч. до 23,00 ч. Отоплението в сградите се осигурява от локална парна централа, ползываща дизелово гориво. За дезинфекцията, дезинсекцията и дератизацията е отразено, че се извършват по график,

изготвен от наетата от ГДИН фирма. Свидетелят С. А. Б. също посочва, че спалното помещение, в което е бил настанен ищеща е било добре поддържано и чисто. Дограмата на помещението е била сменена. Действително свидетелят дава показания, че въпреки действията по дезинфекция, дезинсекция и дератизация е имало вредители, че е имало проблеми с отоплението и затруднения с ползването на банята, която не е достатъчна за всички спални помещения. Съвкупно преценени условията обаче не са в нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС. Битовите проблеми не разкриват такава значителна степен на отклонение от нормалните условия, че да са приеме, че е налице жестоко, нечовешко или унизително отношение от страна на администрацията. Съвкупно преценени условията в З. „К.“ не са в нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС. Не се доказва бездействие на специализирани органи по изпълнение на наказанията в нарушение на забраната по чл. 3 от ЗИНЗС, нито причинени вреди на ищеща. Искът е неоснователен и недоказан и следва да бъде отхвърлен.

По отношение наискът за заплащане на обезщетение за претърпени неимуществени вреди от незаконно задържане на ищеща над определения срок за изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“, съдът счита, че се доказва „надлежаване“ на присъдата с 2 дни по време на коледните празници през 2024 г. С протокол от 16.12.2024 . по чнд №7447/2024 г. на СГС Р. Я. С. е освободен условно предсрочно. Съдебният акт е влязъл в сила на 24.12.2024 г./почивен ден/. Изпратен е за изпълнение на първия работен ден след К. – 27.12.2024г., когато лицето е освободено условно предсрочно с остатък от 7 месеца и 13 дни. Съдът счита, че ищещът е следвало да бъде освободен та 25.12.2024 г., а не на 27.12.2024г., тоест е задържан 2 дни след изтичане на срока на наложеното наказание лишаване от свобода. Налице е незаконосъобразно бездействие на администрацията на ответника, която не е освободила незабавно лишеният от свобода след влизане в сила на съдебния акт, тоест на 25.12.2024г. От задържането безусловно са причинени неимуществени вреди, защото ищещът не е могъл да прекара коледните празници на свобода. Вредите следва да бъдат обезщетени, като се присъди размер на обезщетението по справедливост. Съдът счита, че обезщетение в размер на 500 лева на ден е достатъчно да компенсира причинените вреди. Върху сумата общо от 1000 лева се дължи лихва, считано от датата на преустановяване на незаконосъобразното бездействие, а именно от датата на освобождаване на лицето на 27.12.2024 г. до окончателното плащане.

При този изход на спора разноски следва да се присъдят в хипотезата на чл.286, ал.3 ЗИНЗС - когато искът се уважи изцяло или частично, съдът осъжда ответника да заплати разноските по производството, както и да

заплати на ищеща внесената държавна такса. Съдът осъждада ответника да заплати на ищеща и възнаграждение за един адвокат, когато е имал такъв, съразмерно с уважената част от иска. На ищеща следва да се присъдят разносите за държавна такса в размер на 10 лв. В договора за правна защита и съдействие, склучен на 13.04.2025 г. с адв. Ю., е договорена безплатна правна помощ на основание чл.38, ал.1, т.2 от Закона за адвокатурата. За тези случаи разпоредбата на чл.38, ал.2 ЗА предвижда, че адвокатът има право на адвокатско възнаграждение, което съдът определя в размер не по-нисък от предвидения в наредбата и осъждада другата страна да го заплати. Съобразно уважената част от исковете, следва да се присъди възнаграждение в размер на 400 лева по чл.7, ал. 2, т. 1, вр. чл.8, ал.1 от Наредба № 1/2004 г. за възнаграждения за адвокатска работа.

Така мотивиран, Административен съд София - град

Р Е Ш И:

ОСЪЖДА Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" при Министерството на правосъдието да заплати на Р. Я. С., ЕГН: [ЕГН] обезщетение за неимуществени вреди в размер на 1000.00 (хиляда) лв. претърпени от бездействието на ответника да го освободи на 25.12.2024 г., след влизане в сила на съдебния акт, с който е освободен условно предсрочно, ведно със законната лихва от 27.12.2024 г. до окончателното плащане.

ОТХВЪРЛЯ обективно съединените искове на Р. Я. С., ЕГН: [ЕГН] предявени срещу Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" при Министерството на правосъдието за заплащане на обезщетение за причинени неимуществени вреди от нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС при настанияване в неблагоприятни условия на изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ в размер на 54 750 лева за ЗОЗТ „К.“ в периода от м. 07. 2019 г. до м. 07. 2022 г., ведно със законната лихва върху тази сума от 01. 08. 2022 г. до окончателното плащане и в размер на 43 750 лева за З. „К.“ в периода от 01. 08. 2022 г. до 22. 12. 2024 г., ведно със законната лихва от 23. 12. 2024 г. до окончателното плащане.

ОСЪЖДА Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" при Министерството на правосъдието да заплати на адвокат И. Ю., САК, адвокатско възнаграждение в размер на 400 (четиристотин) лева.

Решението може да бъде обжалвано с касационна жалба пред тричленен състав на Административен съд София - град в 14-дневен срок от получаване на съобщенията до страните.

Съдия:

